

mende ikke troet at kunne forsvare, at denne Sag passerede Landsstinget, uden at der i det Mindste fra een Side stete nogen Indsigelse imod den. Den Hensigt, hvori i sin Tid Overkskoledirecteurpladsen blev oprettet, var at have en Mand i og under Ministeriet, der ved personlige Sagttagelser, ved rundt omkring i Landet paa sin Inspectionsreise at forhandle med forskjellige Autoriteter, Amtsskoledirectioner, Sogneforstanderskaber, Lærere og andre Folk, der virkede for Skolevæsenet, kunde faae en selvstændig Kundskab om de locale Forhold, og som samtidig i Ministeriet kunde benytte denne Sagkundskab til Afgjørelse af de mange forskjellige Sager, der henligge under Ministeriet. Jeg troer, at det Maal, som blev sat for Overkskoledirecteuren, fuldt og godt har været naaet; jeg har ikke seet eller hørt fra nogen Side nogen begrundet Anke, som viste, at Overkskoledirectoratet havde virket hemmende ind paa nogen af de Retninger, i hvilke man maatte ønske, at Borger- og Almueskolevæsenet skulde udvikle sig. Paa den anden Side troer jeg, der er saa mange og saa talende Beviser paa, at han har virket meget fremmende og heldigt for Skolevæsenets Udvikling, for Lærernes bedre Uddannelse og for deres bedre Naar, ja ogsaa for Communens større Indflydelse paa Skolevæsenet og i mange andre Retninger. At man ikke her har naaet Alt, hvad man ønsker, er noget ganske Andet; men jeg vil bede de ærede Herrer, der kjende Noget til disse Sager, at sammenligne den Virksomhed, der har udfoldet sig paa Skolevæsenets Gebeet siden Overkskoledirectoratets Oprettelse og før den Tid, da Skolevæsenet blev styret af Ministeriet kun ved dets Contoirpersonale. Den ærede Minister mener nu at kunne opnaae dette ved at udsæe enkelte Mænd til at udføre disse forskjellige Forretninger; men jeg tillader mig at troe, at det er umuligt, og jeg skal kortelig tillade mig at paavise dette. Det første Punkt, der ligger for Overkskoledirecteuren efter hans Instrux, er at være tilstede ved Seminarie- og andre Examina. Denne Side er naturligviis den, som lettest lader sig besørge ved en Anden; man kan naturligviis faae en sagkundig Mand til at reise til Seminarierne og være tilstede ved Examinerne, men jeg er forvisset om, at

denne Mand ikke vil kunne udføre dette Hverv saaledes som den, der stadig er tilstede ved disse Examinere og stadig kan følge disse Instituters Virksomhed. Det er umuligt selv for en nok saa dygtig Mand, der kommer til en haardt fremmed Institution, at sætte sig saaledes ind i dens Liv og Virksomhed, at han vil kunne danne sig en begrundet Dom derom og give en Rapport, som har nogen Betydning. Det andet Punkt, der ligger for Overkskoledirecteuren, er at sætte sig i personlig Forbindelse med de forskjellige Autoriteter og med egne Dine gjøre sig bekendt med Skolevæsenets Tilstand. Ja, man kan muligviis finde en sagkundig Mand til af og til at inspicere Skolerne, men det vil som oftest blive en forskjellig Person, hvis Virksomhed følgerlig ikke kan blive af stor Betydning; men selv om det stadig er den samme Mand, vil dog den Erfaring, han samler, ikke kunne benyttes under den daglige Afgjørelse af Skolesager i Ministeriet, hvilket, saavidt jeg kan see, netop er Hovedpunktet. Det er en Obsten med Kræfter, som er meget stor. Vi maae nemlig erindre, at der er et meget vidtstrakt Gebeet, der ligger under Ministeriets Afgjørelse, at en Mængde Sager gaae ind til Ministeriets Afgjørelse fra de forskjellige Skoleautoriteter, og nu troer jeg dog, at naar man har en sagkundig Mand, der tillige kjender de locale Forhold og let kan sætte sig i personlig Forbindelse med de locale Autoriteter, vil man faae en langt bedre Afgjørelse, end det ellers kan blive Tilfældet. Det forekommer mig indlysende, at de, som nu ville faae en overveiende Indflydelse paa Afgjørelsen af Skolesagerne, ville være Amtsskoledirectionen, Provsterne og Amtmændene. Jeg skal ikke sige Noget imod deres Virksomhed, jeg veed meget vel, at der er mange Provster, som have viist en stor Interesse for Skolevæsenet; men jeg betvivler, at Styrelsen af Skolevæsenet, væsentlig begrundet paa Indstillinger af Amtsskoledirectionerne, vil være fuldstændig tilfredsstillende. Vi have mange Exemples paa Stridigheder imellem Amtsskoledirectionen og Skoleraadet, hvori netop Skoleraadet er blevet støttet af Overkskoledirecteuren imod Directionen i Sager, hvor de locale Interesser talte for, at der stete Undtagelser eller Begunstigelser i forskjellige Retninger. Hvis den ærede Minister som